

ELS TEMPS ESTAN CANVIANT?

Aurelio Beltrán

Amb certa dosi d'ironia, que no dissimulava un lògic desfici, Juli Peretó reflexionava premonitòriament a les pàgines de MÈTODE (núm. 13, 1996, pàg. 4) sobre la vinguda de “mals temps per a la lírica científica”. D'aleshores ençà, alguna cosa —potser poca cosa, encara— es mou en els terrenys de la Política Científica però, sense pecar de pessimisme, sembla que els principals símptomes, lamentablement, ens indiquen que aquells temors tenen poc d'il·lusori.

Començant allà on deixava les coses el vicerector, allò “nou” del suport del Govern Valencià a la “Investigació Científica i Tècnica” en general ha estat, fonamentalment, la segona convocatòria del nounat Pla Valencià de Ciència i Tecnologia (Ordre de 28 de juny de 1996). Doncs bé, aquesta posa a la disposició dels investigadors un 47% menys de “fons competitiu” —dels del dia a dia, per entendre'ns— que la de l'exercici precedent (Ordre de 18 de maig de 1995). Sempre pot semblar una mica groller parlar d'aquestes qüestions —i del seu significat— únicament en termes pressupostaris, encara que mostren alguna cosa —però, atès que el text de la convocatòria pràcticament reproduceix el precedent, no sembla que resta altre element d'anàlisi. En realitat, en aquest marc, l'única altra disposició ostensible i rellevant que s'ha produït en el ja ben complert any del nou Consell ha estat el relleu “natural”, diguem-ho així, dels coordinadors dels diferents plans. Sens dubte, necessitaran tot el seu saber. I, si som realistes, no és presumible d'altra banda que aquest, sense tenir un gran dubte, siga suficient en la situació present —les retallades del 1996 i el reconeixement per part de l'actual Conselleria de les dificultats del Pla de Finançament, els anuncis de noves mesures de contenció de la despesa pública acompanyats en el cas de les universitats i la investigació, això sí, de la promesa d'invertir 6.000 MPTA de l'any 1997 en la secessió de la Universitat d'Alacant...— perquè en els ja immediats pressupostos s'inverteix la tendència.

Mentrestant, a Madrid —ja coneixem el “pes” de Madrid en tot això— ni saben ni contesten. En aquestes paraules, no hi ha només una pretensió d'ironia (vegeu “El gobierno no acudió a la llamada de los investigadores”, *El País*, 7 de setembre). A l'espera del debat pressupostari i d'altres novetats, caldrà confiar que la lamentable distracció (?) que comporta

que, per primera vegada en la recent democràcia, la Ciència haja “caigut” del rètol ministerial, no passe d'això, de trista anècdota. I també caldrà confiar en les prudents paraules del Secretari d'Estat, el professor Tejerina, quan “aparca” —esperem que *sine die*— l'aplicació del precipitat Decret que, en la pràctica, desarticulava l'actual CSIC. No és gens fàcil saber si tenia el mateix grau de confiança —de segur que més informació, sí— el grup variat de prestigiosos investigadors que elaborà el Manifest de l'Escorial (*El País*, 6 d'agost). Sense necessitat de compartir tots els seus extrems, que no es tracta d'això, el Manifest és ple de sentit comú i, segons sembla, resulta tremendament oportú. És una llàstima que el “govern no acudís” al que podria haver estat el primer acte del debat nacional que el Manifest reclama (“El valor estratégico de la investigación científica y técnica. Unas jornadas de reflexión sobre la política científica en España”, Madrid, 6 i 7 de setembre). Nosaltres també continuem sense saber el que saben.

En realitat, la situació, ja desesperada, no seria encara preocupant si no s'hi afegissen també símptomes externs. Mentre que als EUA, salvant totes les distàncies, es reclama un “front unit en favor de la ciència pública” (*Science*, 5 de juliol, pàg. 21), a Gran Bretanya la discussió al voltant de la privatització de la ciència adquireix nivells que resultarien inaudits (“Road to ruin”, *New Scientist*, 3 d'agost, pàg. 32) si hom no tingués en compte que la Sra Thatcher —algú deia que era la més il·lustre científica dels temps moderns al Parlament Britànic— abonà destrament el terreny amb el “desmantellament” del sistema públic universitari (*¡Buen trabajo!*, David Lodge, Ed Anagrama). Quan *The Economist* ha donat cobertura a les tesis més radicals, s'ha fet evident el perill de tenir ministres il·lustrats que com el Sr. Piqué (Indústria) coneixen idiomes, encara que l'autèntica preocupació nasca de la confessada admiració que la ministra Aguirre professa a la Sra. Thatcher.

Són dolents, aquests temps convergents on allò evident torna a necessitar manifestos. Potser la nostra única i irònica possibilitat està en la patent feblesa del nostre sistema. Potser això ens donarà un marge per avançar des dels manifestos cap a la nostra particular “Save British Science”, sense que la criatura muira en el camí.